

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૩૧૧/૧૯૯૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી હસમુખ ડી. સુથાર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
-----------------------	----	----

=====

એચ.આઈ. મજુમદાર ઇન્ટેલિજન્સ ઓફિસર

વિરુદ્ધ
સંતોષ પાંડુરંગ શેટ્ટી અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી સી.બી. ગુપ્તા (૧૬૮૫)

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧,૩ માટે નોટિસની બજવણીનું સોગંદનામું
દાખલ કરેલ નથી

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૨ માટે નોટિસ બજાવાયેલ છે

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી હસમુખ ડી. સુથાર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે

તારીખ : ૨૭/૦૩/૨૦૨૬

ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે દ્વારા)

૧. હાલની અપીલ અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં એન.ડી.પી.એસ. એક્ટ હેઠળ નિમાયેલા વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ, સુરત દ્વારા સ્પેશિયલ કેસ (એન.ડી.પી.એસ.) નં. ૧૬૭/૧૯૯૪ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૯ ના નિર્દેષ છોડી મૂકવાના ચુકાદા અને હુકમને પડકારવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજે આરોપી વ્યક્તિઓ – હાલના

સામાવાળાઓને ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૨૩૨(૨) અને એન.ડી.પી.એસ. એક્ટની કલમ ૮(સી), ૨૦(બી)(૨), ૨૨, ૨૩, ૨૯ અને ૨૭એ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા.

૨. કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે:-

૨.૧ ફરિયાદપક્ષે આરોપી વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સીસ એક્ટ, ૧૯૮૫ (જે અહીં "૧૯૮૫ નો એન.ડી.પી.એસ. એક્ટ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૨૦(બી)(૨), ૨૨, ૨૩ અને ૨૯ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ આચર્યા હોવાનો આરોપ મૂકતું આરોપનામું દાખલ કરીને કાર્યવાહી શરૂ કરી છે. ફરિયાદપક્ષનો કેસ ડિરેક્ટોરેટ ઓફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ (ડી.આર.આઈ.), મુંબઈના અધિકારીઓને તારીખ ૧૫.૦૬.૧૯૯૪ ના રોજ મળેલી બાતમી પરથી ઉદ્ભવે છે, જેમાં સુરત અને તેની આસપાસના વિસ્તારોમાં માદક પદાર્થોની મોટા પાયે હેરફેર અને ગેરકાયદેસર વેપાર થતો હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. આવી માહિતીના આધારે, ડી.આર.આઈ., સુરતના સંકલન સાથે ડી.આર.આઈ., મુંબઈના અધિકારીઓએ તારીખ ૧૬.૦૬.૧૯૯૪ અને ૧૭.૦૬.૧૯૯૪ ના રોજ સતત દેખરેખ અને પ્રાથમિક તપાસ હાથ ધરી હતી.

૨.૨ સદર દેખરેખના પરિણામે, તારીખ ૧૮.૦૬.૧૯૯૪ ના રોજ આશરે ૦૯:૪૦ વાગ્યે, ડી.આર.આઈ. અધિકારીઓની સંયુક્ત ટીમે રાધા બિલ્ડિંગ, વિમલ સિલ્ક મિલ્સની પાછળ, કડોદરા, તાલુકો પલસાણા, જિલ્લો સુરત ખાતે આવેલી જગ્યામાં ઝડપી અને જમીની કામગીરી હાથ ધરી હતી. સ્વતંત્ર પંચ સાક્ષીઓને બોલાવવા

સહિતની પ્રક્રિયાગત જરૂરિયાતોનું પાલન કર્યા પછી, અધિકારીઓએ ગોડાઉન તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતી સદર જગ્યામાંથી ૪૮ થેલીઓમાં પેક કરાયેલ ૧૩૨૯ કિલોગ્રામ અને ૭૫૦ ગ્રામ વજનનો મોટો પ્રતિબંધિત પદાર્થનો જથ્થો કથિત રીતે જપ્ત કર્યો હતો.

૨.૩ ફરિયાદપક્ષનો કેસ એવો છે કે, ફિલ્ડ ટેસ્ટિંગ કીટનો ઉપયોગ કરીને સ્થળ પર પ્રાથમિક પરીક્ષણ કરતાં, જપ્ત કરાયેલ પદાર્થ હશીશ હોવાનું હકારાત્મક પરિણામ દર્શાવ્યું હતું. તદનુસાર, કાયદા અનુસાર સમગ્ર જથ્થો જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. જપ્ત કરાયેલા સ્ટોકમાંથી પ્રતિનિધિ નમૂનાઓ લેવામાં આવ્યા હતા, જે પૈકીનો એક નમૂનો રાસાયણિક પૃથક્કરણ માટે તારીખ ૨૪.૦૬.૧૯૯૪ ના રોજ ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી, અમદાવાદ ખાતે મોકલવામાં આવ્યો હતો. ત્યાંથી મળેલા અહેવાલમાં એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે સદર પદાર્થ ૧૯૮૫ ના એન.ડી.પી.એસ. એક્ટની જોગવાઈઓના અર્થમાં હશીશ/ચરસ હતો અને વનસ્પતિ પરીક્ષણ પર, તેને કેનાબીસ સટાઈવા તરીકે ઓળખવામાં આવ્યો હતો.

૨.૪ દરોડા દરમિયાન, આરોપી નં. ૨ ગોડાઉન ખાતે હાજર મળી આવ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષના જણાવ્યા મુજબ, સદર જગ્યા તેના માલિક પાસેથી જયદીપ ધીનોજા નામના વ્યક્તિ દ્વારા આશરે ૦૧.૦૬.૧૯૯૪ ના રોજ ભાડે રાખવામાં આવી હતી, અને તેનો ઉપયોગ અમુક રાસાયણિક ડ્રમ્સ સહિતના સંગ્રહ હેતુઓ માટે થતો હતો. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે સદર જયદીપ ધીનોજા દ્વારા અન્ય એક

વ્યક્તિ સાથે મળીને કડોદરા હાઇવે નજીક એક ટ્રકમાંથી ટેમ્પોમાં ખાલી કર્યા પછી, તારીખ ૧૭.૦૬.૧૯૯૪ ના રોજ પ્રતિબંધિત પદાર્થનું પરિવહન કરીને સદર જગ્યા પર સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨.૫ વધુ તપાસ કરતાં, ડી.આર.આઈ. સત્તાવાળાઓએ જપ્ત કરાયેલા પ્રતિબંધિત પદાર્થના પરિવહન, સંગ્રહ અને ગેરકાયદેસર વેપાર સંબંધિત કથિત ગુનાઓમાં અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓની સંડોવણી દર્શાવતી સામગ્રી એકત્રિત કરી હોવાનું જણાવાયું છે. પરિણામે, તેમને આરોપી તરીકે જોડવામાં આવ્યા હતા, અને દસ્તાવેજી પુરાવા અને સાક્ષીઓની યાદી સાથેની વિગતવાર ફરિયાદ તેમજ આરોપનામું તારીખ ૨૧.૦૯.૧૯૯૪ ના રોજ સક્ષમ સ્પેશિયલ કોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. અદાલતે આ બાબતની નોંધ લીધી, આરોપીઓ સામે આરોપો ઘડ્યા, અને આક્ષેપોનો ઈનકાર થતાં, મામલો ટ્રાયલ પર આગળ વધ્યો.

૩. વિદ્વાન સેશન્સ જજે નીચે મુજબના મુદ્દાઓ ઘડ્યા હતા અને તેનો જવાબ આપ્યો હતો, જેનું ભાષાંતર નીચે મુજબ છે:-

“૧. શું ફરિયાદપક્ષે શંકાથી પર સાબિત કર્યું છે કે આરોપી નં. ૧ અને ૩ એ ગુનાહિત કાવતરું રચીને અથવા એકબીજા સાથે મેળાપીપણું કરીને પ્રતિબંધિત હશીશનો જથ્થો મેળવીને અથવા તેનું ઉત્પાદન કરીને અને તેને કબજામાં રાખીને એન.ડી.પી.એસ. એક્ટની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે?

૨. શું ફરિયાદપક્ષે શંકાથી પર સાબિત કર્યું છે કે આરોપી નં. ૧ (સંતોષ શેટ્ટી) એ આરોપી નં. ૩ (હરિન્દર પોલ) ને સુરત ખાતે સદર જથ્થાની ડિલિવરી મેળવવા માટે ગુપ્ત કોડ નં. ૫૧૭૧૫૦ અને અન્ય વિગતો પૂરી પાડી હતી?

૩. શું ફરિયાદપક્ષે શંકાથી પર સાબિત કર્યું છે કે આરોપી નં. ૨ (ચઝદી એરુચ બારિયા) અને આરોપી નં. ૩ (હરિન્દર પોલ) એ શ્રી જયદીપ ધીનોજા સાથે મળીને ટ્રકમાંથી ટેમ્પોમાં હશીશના જમ કરાવેલા જથ્થાની ડિલિવરી મેળવી હતી અને ગોડાઉનમાં તેનો સંગ્રહ કર્યો હતો?

૪. શું ફરિયાદપક્ષે શંકાથી પર સાબિત કર્યું છે કે આરોપી નં. ૨ (ચઝદી બારિયા) તારીખ ૧૮/૦૬/૧૯૯૪ ના રોજ ગોડાઉનમાંથી ઝડતી અને જમી દરમિયાન મળી આવેલા સદર જથ્થાના સભાન કબજામાં હતા?

૫. શું ફરિયાદપક્ષે, ઝડતી અને જમી પહેલાં, તે દરમિયાન અને તે પછી, એન.ડી.પી.એસ. એક્ટની કલમ ૪૨, કલમ ૫૦ અને કલમ ૫૭ વગેરે હેઠળની ફરજિયાત જોગવાઈઓનું પાલન કર્યું છે?

૬. શો હુકમ? ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ માટે મારો નિર્ણય નીચે મુજબ

છે:

૧. નકારમાં.

૨. નકારમાં.

૩. નકારમાં.

૪. નકારમાં.

૫. નકારમાં.

૬. આખરી હુકમ મુજબ.”

૪. આમ, આરોપી વ્યક્તિઓનો ગુનો નક્કી કરવા માટે, ઉપર જણાવેલ મુદ્દા નં. ૨ પરના તારણો સૌથી વધુ સુસંગત છે. અપીલકર્તા-ફરિયાદપક્ષ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી સી.બી. ગુપ્તા દ્વારા અમને પુરાવાઓનું ખૂબ વિગતવાર અવલોકન કરાવવામાં આવ્યું છે. પુરાવાની કાળજીપૂર્વક ચકાસણી કરતાં, અમને જણાય છે કે ફરિયાદપક્ષનો પ્રયાસ એ સાબિત કરવાનો હતો કે આરોપી નં. ૧ એટલે કે સંતોષ શેટ્ટીએ ગુપ્ત કોડ નંબર (૫૧૭૧૫૦) આપ્યો હતો અને આરોપી નં. ૩ – હરિન્દર પોલને ટ્રકમાં પરિવહન થતા હશીશના સ્ટોકની ડિલિવરી લેવા સૂચના આપી હતી. અમે આરોપી નં. ૧, આરોપી નં. ૩ ની જુબાનીઓ તેમજ ફ.સા.૯ – દીપકભાઈ ભૂપતભાઈ પારેખ – આંક ૧૩૨ ની જુબાનીઓની ઝીણવટભરી તપાસ કરી છે. સમગ્ર ફરિયાદપક્ષની વાર્તા ઉપરોક્ત જુબાનીઓ પર

આધારિત છે.

પ. અમને જણાય છે કે આરોપી વ્યક્તિઓની જુબાનીઓને કોઈ આંક આપવામાં આવ્યા નથી. તેથી, આપણે અત્યંત સાવધાની સાથે તેનો અભિગમ અપનાવવો પડશે. ફ.સા.-૯ ને પ્રતિકૂળ સાક્ષી જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા તેમની ઉલટતપાસ કરવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, ફ.સા.-૯ ના કથન પરથી એવું કંઈ સાબિત થતું નથી કે આરોપી નં. ૧ - સંતોષ શેટ્ટીએ આરોપી નં. ૩ મારફતે હશીશના સ્ટોકની ડિલિવરી મેળવી હતી. ફ.સા.-૯ એ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તેઓ ૧૯૮૭ થી મુંબઈમાં ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ તરીકે પ્રેક્ટિસ કરતા હતા અને તેઓ ભાર્ગવ સ્કૂલમાં સાથે અભ્યાસ કર્યો હોવાથી આરોપી નં. ૧ ને ઓળખતા હતા. જોકે, ફ.સા.-૯ એ આરોપી નં. ૩ - હરિન્દર પોલને ઓળખ્યા નથી. ફ.સા.-૯ એ સ્પષ્ટપણે નીચે મુજબ રજૂઆત કરી છે કે “એવું બન્યું ન હતું કે મેં ડી.આર.આઈ. ને જાણ કરી હોય કે સંતોષે મને જણાવ્યું હતું કે હશીશ સુરત પહોંચી ગયું છે અને હરિન્દર પોલ પણ ત્યાં પહોંચી ગયા છે.” આ તબક્કે, ફ.સા.-૯ ને પ્રતિકૂળ સાક્ષી જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમની વિસ્તૃત ઉલટતપાસ કરવામાં આવી હતી. ઉલટતપાસમાં, ફ.સા.-૯ એ જણાવ્યું છે કે એન.સી.બી. ના અધિકારીઓએ તેમને ત્રણ દિવસ સુધી કસ્ટડીમાં રાખ્યા હતા અને તેમને ત્રાસ આપ્યો હતો તથા તારીખ ૦૧.૦૭.૧૯૯૪, ૦૫.૦૭.૧૯૯૪ અને ૦૬.૦૭.૧૯૯૪ ના નિવેદનો સદર અધિકારીઓ દ્વારા લખાવવામાં આવ્યા હતા જે માત્ર અટકાયતના ૬૨ હેઠળ નોંધવામાં આવ્યા હતા. હરિન્દર પોલને ઓળખવામાં

નિષ્ફળ રહેવા ઉપરાંત, ફ.સા.-૯ એ ઇનકાર કર્યો હતો કે આરોપી નં. ૧ - સંતોષ શેટ્ટીએ ફ.સા.-૯ સમક્ષ હાલના ગુનામાં અને અગાઉના નેરલ - માથેરાન નાર્કોટિક્સ કેસમાં હશીશના સ્ટોક અંગે પોતાની સંડોવણીની કબૂલાત કરી હતી. આમ, ફ.સા.-૯ દ્વારા એવો કોઈ પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી જેના દ્વારા એવું કહી શકાય કે ફ.સા.-૯ એ સહેજ પણ અંશે ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું હતું.

૬. ફ.સા.-૯ ના આક્ષેપોને નકારવા માટે કે અધિકારીએ ફ.સા.-૯ પર દબાણ કર્યું હતું અને ત્રાસ આપ્યો હતો જેથી ઉપરોક્ત ત્રણ નિવેદનો લેવાયા હતા, ફરિયાદપક્ષે ફ.સા.-૯ ના આક્ષેપોને ખોટા સાબિત કરવા માટે નિવેદનો નોંધવામાં સંકળાયેલા અધિકારીઓની તપાસ કરી નથી. આમ, તારીખ ૦૧.૦૭.૧૯૯૪, ૦૫.૦૭.૧૯૯૪ અને ૦૬.૦૭.૧૯૯૪ ના ઉપરોક્ત નિવેદનો કોઈપણ પુરાવાકીય મૂલ્યથી સંપૂર્ણપણે રહિત છે. તેથી, અમારા સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ, ફરિયાદપક્ષ એ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયું છે કે આરોપી નં. ૧ એ ગુપ્ત કોડ નં. ૫૧૭૧૫૦ આપીને આરોપી નં. ૩ ને પ્રશ્ન હેઠળના હશીશના સ્ટોકની ડિલિવરી લેવડાવી હતી.

૭. વાદગ્રસ્ત ચુકાદાનું ખાસ કરીને તેના પેરાગ્રાફ નં. '૨૭' નું અવલોકન કરતાં, અમને જણાય છે કે વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ બરાબર આ જ તારણો પર પહોંચી હતી. તેથી, સદર તારણો અને અંતિમ નિષ્કર્ષ એટલે કે આરોપી વ્યક્તિઓને નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમને રદ કરવા માટે અમારી પાસે કોઈ કારણ નથી.

૮. વધુમાં, પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરતાં, એવું જણાય છે કે, ફરિયાદપક્ષના કેસ મુજબ, સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા અને ફરિયાદપક્ષના કેસ મુજબ, આરોપી નં. ૧ થી ૩ પ્રતિબંધિત પદાર્થના પરિવહનમાં રોકાયેલા હતા, અને સદર હકીકત સહ-આરોપી એટલે કે આરોપી નં. ૨ અને ૩ ના નિવેદનોના આધારે બહાર આવી છે, પરંતુ ક્યાંય પણ કોઈ પુરાવાએ સદર દલીલને સમર્થન આપ્યું નથી, અને આરોપીઓની સંડોવણી અંગે કોઈપણ કાયદેસર પુરાવાના અભાવે, ખાસ કરીને પ્રતિબંધિત પદાર્થ કેવી રીતે અને ક્યાંથી લોડ કરવામાં આવ્યો હતો અને ગોડાઉનમાં ખસેડવામાં આવ્યો હતો તે અંગે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવો નથી, અને આરોપી વ્યક્તિઓ તરફથી કથિત કાવતરું અથવા ઇરાદાના જોડાણ અંગે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષીએ પણ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. ફરિયાદ મુજબ પણ, ફરિયાદપક્ષે આરોપી વ્યક્તિઓના નિવેદનો પર ગુનાહિત પુરાવા તરીકે આધાર રાખ્યો છે, અને આવા દોષારોપણવાળા નિવેદનો પણ સાચા નથી જે કોઈપણ પુરાવાને સમર્થન આપે અને રેકૉર્ડ પર એવો કોઈ સમર્થનકારી પુરાવો નથી જે દર્શાવે કે આરોપીએ કાવતરું ઘડ્યું હતું અને મોટા પ્રમાણમાં પ્રતિબંધિત પદાર્થના પરિવહનમાં રોકાયેલા હતા. વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલ એકમાત્ર પુરાવો એ છે કે દરોડા સમયે આરોપી નં. ૨ હાજર હતા, અને એવું જણાવાયું છે કે તેમના કબજામાંથી પ્રતિબંધિત પદાર્થ જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ આરોપી નં. ૧ અને ૩ અંગે કોઈ પુરાવો એકત્રિત કરવામાં આવ્યો નથી. એટલું જ નહીં, ગોડાઉનની માલિકી પણ સાબિત થઈ નથી અને ગોડાઉનના માલિકને સાક્ષી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા નથી. સ્વતંત્ર

સાક્ષી, દીપક પારેખ, પ્રતિકૂળ સાક્ષી થઈ ગયા અને તેમણે ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. આરોપી સામે જે કંઈ આક્ષેપો મૂકવામાં આવ્યા છે અને પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા છે તેના આધારે પણ, તે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે ફરિયાદપક્ષે એન.ડી.પી.એસ. એક્ટ હેઠળ ઝડપી અને જમી માટેની ફરજિયાત જોગવાઈઓનું પાલન કર્યું નથી. ઝડપી સમયે, એન.ડી.પી.એસ. એક્ટની કલમ ૪૨ નું સ્પષ્ટ ઉલ્લંઘન થયું હતું અને વિદ્વાન સેશન્સ જજે એન.ડી.પી.એસ. એક્ટની કલમ ૪૨, ૫૦ અને ૫૭ ના ઉલ્લંઘન અંગે પણ કારણો આપ્યા છે. કલમ ૪૨ હેઠળ ઝડપી અને જમીની જોગવાઈ ફરજિયાત છે અને આ સંદર્ભમાં, બુટા સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા, (૨૦૨૧) ૧૯ એસ.સી.સી. ૬૦૬; કરનેલ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા, (૨૦૦૯) ૮ એસ.સી.સી. ૫૩૯; સુખદેવ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા, (૨૦૧૩) ૨ એસ.સી.સી. ૨૧૨, અને સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાન વિ. જગરાજ સિંહ ઉર્ફે હંસા, (૨૦૧૬) ૧૧ એસ.સી.સી. ૬૮૭ ના કેસોમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓનો સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે. કલમ ૪૨ ની ફરજિયાત જોગવાઈનું બિન-પાલન રેકૉર્ડ પરથી એકદમ સ્પષ્ટ છે અને કાયદા હેઠળ આવું બિન-પાલન અસ્વીકાર્ય છે. તેથી, વિદ્વાન સેશન્સ જજે એન.ડી.પી.એસ. એક્ટ હેઠળની ફરજિયાત જોગવાઈઓના બિન-પાલન અંગે તારણો નોંધવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૯. ઉપરોક્ત બાબતોના પ્રકાશમાં, આ અદાલતને જણાય છે કે વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજે નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ યોગ્ય રીતે નોંધ્યો છે. ફરિયાદપક્ષ વાજબી

શંકાથી પર આરોપો સાબિત કરવાનો બોજો નિભાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યું છે. વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોની સ્વતંત્ર તપાસ કરતાં, તે સુસંગત, કાયદેસર અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવા સાથે સુસંગત જણાય છે. વધુમાં, વિદ્વાન વકીલ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા તર્કમાં એવી કોઈ સ્પષ્ટ ગેરકાયદેસરતા, વિકૃતિ અથવા મહત્વપૂર્ણ ખામી દર્શાવવામાં સક્ષમ રહ્યા નથી કે જેથી દખલગીરીની જરૂર પડે.

૧૦. વધુમાં, ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાની મૂલવણી કરતાં, એવું બહાર આવે છે કે વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે મહત્વપૂર્ણ વિસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસોની યોગ્ય રીતે નોંધ લીધી છે જે ફરિયાદપક્ષના કેસના મૂળ સુધી જાય છે. વાજબી શંકાથી પર આરોપીઓનો ગુનો પ્રસ્થાપિત કરતા સંતોષકારક પુરાવાના અભાવે, આરોપી વ્યક્તિઓને નિર્દોષ છોડી મૂકવા બદલ સેશન્સ કોર્ટને કોઈ દોષ આપી શકાય નહીં.

૧૧. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કોન્સ્ટેબલ ૯૦૭ સુરેન્દ્ર સિંહ અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ ઉત્તરાખંડ વિથ અષાદ સિંહ નેગી વિ. સ્ટેટ ઓફ ઉત્તરાખંડ, (૨૦૨૫) ૫ એસ.સી.સી. ૪૩૩ માં નોંધાયેલા પોતાના તાજેતરના નિર્ણયમાં, નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલોની સુનાવણીના સિદ્ધાંતો અને નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલમાં દખલગીરીના વ્યાપ અંગેની કાનૂની સ્થિતિ દર્શાવી છે અને સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલ સાથે કામ કરતી વખતે અપીલ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગનું નિયમન કરતા

સિદ્ધાંતોનો પણ પુનરોચ્યાર કર્યો છે, જે નીચે મુજબ છે:-

“૪૦. વધુમાં, એચ.ડી. સુંદરા વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક [એચ.ડી. સુંદરા વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક, (૨૦૨૩) ૯ એસ.સી.સી. ૫૮૧ : (૨૦૨૩) ૩ એસ.સી.સી. (ફિ) ૭૪૮] માં આ અદાલતે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલ સાથે કામ કરતી વખતે અપીલ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગનું નિયમન કરતા સિદ્ધાંતોનો સારાંશ નીચે મુજબ આપ્યો હતો : (એસ.સી.સી. પાનું ૫૮૪, પેરા ૮) ‘૮. ... ૮.૧. આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ નિર્દોષ હોવાની ધારણાને વધુ મજબૂત બનાવે છે;

૮.૨. અપીલ અદાલત, નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે, મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાનો અધિકાર ધરાવે છે;

૮.૩. અપીલ અદાલત, નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલનો નિર્ણય કરતી વખતે, પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યા પછી, એ વિચારવું જરૂરી છે કે શું ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવાયેલો દ્રષ્ટિકોણ એવો સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ છે કે જે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે લઈ શકાયો હોત;

૮.૪. જો લેવાયેલો ઢ્રષ્ટિકોણ એક સંભવિત ઢ્રષ્ટિકોણ હોય, તો અપીલ અદાલત અન્ય ઢ્રષ્ટિકોણ પણ સંભવ હતો તેવા કારણસર નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમને ઉલટાવી શકતી નથી; અને

૮.૫. અપીલ અદાલત નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમમાં ત્યારે જ દખલ કરી શકે છે જ્યારે તે એવા તારણ પર આવે કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે માત્ર એક જ નિષ્કર્ષ નોંધી શકાય તેમ હતો કે આરોપીનો ગુનો વાજબી શંકાથી પર સાબિત થયો હતો અને અન્ય કોઈ નિષ્કર્ષ શક્ય ન હતો.’

૪૧. આમ, એ શંકાથી પર છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપીની તરફેણમાં નોંધાયેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ચુકાદાને ઉલટાવવા માટે અપીલ અદાલત દ્વારા દખલગીરીનો વ્યાપ નીચે મુજબના સિદ્ધાંતોની ચાર સીમાઓની અંદર રહીને વાપરવો પડશે:

૪૧.૧. કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો ચુકાદો પ્રત્યક્ષ વિકૃતિથી પીડાય છે;

૪૧.૨. કે તે રેકૉર્ડ પરના મહત્વપૂર્ણ પુરાવાને ખોટી રીતે વાંચવા/ધ્યાને ન લેવા પર આધારિત છે; અને

૪૧.૩. કે કોઈ બે વાજબી ઢ્રષ્ટિકોણ શક્ય નથી અને રેકૉર્ડ પર
ઉપલબ્ધ પુરાવા પરથી માત્ર આરોપીના ગુના સાથે સુસંગત
ઢ્રષ્ટિકોણ જ શક્ય છે.”

૧૨. પરિણામે, હાલની અપીલ ગુણદોષ વિનાની હોવાથી, નામંજૂર થવાને પાત્ર છે અને તે મુજબ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. એન.ડી.પી.એસ. એક્ટ હેઠળ સ્પેશિયલ કેસ (એન.ડી.પી.એસ.) નં. ૧૬૭/૧૯૯૪ માં વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ, સુરત દ્વારા પસાર કરાયેલ તારીખ ૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૯ નો નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો ચુકાદો અને હુકમ આથી બહાલ રાખવામાં આવે છે. સામાવાળા-આરોપી દ્વારા જો કોઈ જમીનપત્રો રજૂ કરવામાં આવ્યા હોય, તો તે રદ ગણાશે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને તાત્કાલિક પરત મોકલવી.

૧૩. છૂટા પડતાં પહેલાં, અમે એ અવલોકન કરવાની ફરજ અનુભવીએ છીએ કે હાલના કેસમાં સંકળાયેલા હશીશના વિશાળ વ્યાપારી જથ્થા છતાં, ફરિયાદપક્ષનો મૂળ કેસ એટલો સંપૂર્ણપણે ખામીયુક્ત છે કે અમને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસની પ્રકૃતિ અંગે ગંભીર શંકાઓ છે. હાલના કેસમાં, તેમાં ડી.આર.આઈ. અને એન.સી.બી. સંકળાયેલા છે. ઉદાહરણ આપવા માટે, ફરિયાદપક્ષનો વાહિયાત કેસ એવો છે કે ભાડે રાખેલી જગ્યામાંથી ૧૩૨૯ કિલો હશીશ મળી આવ્યું હતું. એ માનવું મુશ્કેલ છે કે સદર જગ્યાના માલિકની તપાસ પણ કરવામાં આવી નથી. જયદીપ ધીનોજા નામના એક વ્યક્તિ, જેમણે કથિત રીતે આ જગ્યા ભાડે રાખી હતી, તેમને આરોપી તરીકે જોડવામાં આવ્યા

નથી. વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં અને અમારા દ્વારા ઉપર નોંધવામાં આવેલી ખામીઓ ઉપરાંત, આ ખામીઓ કાં તો સમગ્ર ફરિયાદપક્ષની ટીમની સક્ષમતાના સંપૂર્ણ અભાવ અથવા વાસ્તવિક આરોપી વ્યક્તિઓનું રક્ષણ કરવાના ઇરાદાપૂર્વકના પ્રયાસ તરફ નિર્દેશ કરતી જણાય છે. કમનસીબે, આ ઘટના ૩૨ વર્ષ જૂની છે અને અમને ખાતરી નથી કે ખામીઓની કોઈપણ તપાસથી કોઈ હેતુ સિદ્ધ થશે અને તેથી, અમે આ અવલોકનો સાથે કેસને વિરામ આપીએ છીએ. તેમ છતાં, સંબંધિત સત્તાવાળાઓ માટે સંજોગો હેઠળ જે યોગ્ય અને વ્યવહારુ જણાય તેવી કાર્યવાહી કરવા માટે મુક્ત રહેશે.

(હસમુખ ડી. સુથાર, ન્યાયમૂર્તિ)

(ડી.એન. રે, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====